

ÜNİVERSİTELERDE BANKACILIK VE FİNANS LİSANS EĞİTİMİ'NİN MESLEKİ YETERLİLİK DÜZEYİNE KATKISI VE SEKTÖR TALEP ANALİZİ

Zeki DOĞAN¹

Fatma Nur YORGANCILAR²

Ayberk Nuri BERKMAN³

Seçkin ARSLAN⁴

Özet

Yükseköğretim kurumlarında lisans düzeyinde verilen bankacılık ve finans eğitim-öğretiminin ilgili sektör beklentilerini ne düzeyde karşıladığını ölçmeyi amaçlayan bu çalışmada, bu sektörlerde çalışmaya aday mezunların sahip olması gereken temel nitelikler ile ilgili bir değerlendirme yapılmaktadır. Bu bağlamda, Niğde, Konya ve Kayseri illerindeki bankacılık ve finans kuruluşlarının üst düzey yöneticileri ile yüz yüze mülakat ve anketleri içeren bir saha araştırması yapılmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programı yardımı ile frekans analizine tabi tutulmuştur. Sonuç olarak, bankacılık ve finans bölümü lisans eğitiminin ders içerik ve öğretim metotları tartışılmakta ve lisans düzeyi derslerinin sektör talebi ile uyumlu kılınması için bazı önerilerde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bankacılık ve Finans, Sektör Talebi, Üniversitelerde Lisans Eğitimi

JEL Sınıflaması: G21, G22, I21

THE CONTRIBUTION OF UNDERGRADUATE LEVEL BANKING AND FINANCE EDUCATION IN UNIVERSITIES TO THE LEVEL OF PROFESSIONAL COMPETENCY AND SECTORIAL DEMAND ANALYSIS

Abstract

This study, in which a measurement of banking and finance education given at the undergraduate level in higher education institutions for determining to what extent it meets the relevant sector expectations is aimed, includes an assessment of the essential qualifications that the candidates must have in order to work in these sectors. In this context, a field research including face-to-face interviews and questionnaire surveys with the senior executives of several banks and financial institution is conducted in Niğde, Kayseri and Konya provinces. The obtained data were subjected to frequency analysis with the help of SPSS. As a result, undergraduate course content and teaching methods of the banking and finance departments are to be discussed and some suggestions are made for reconciliation of undergraduate level courses with the sector demand.

Keywords: Banking and Finance, Sectorial Demand, Undergraduate Education

JEL Classification: G21, G22, I2

¹ Prof. Dr., Niğde Üniversitesi İİBF, İşletme Bölümü, zdogan @nigde.edu.tr

² Yrd. Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, Akşehir İİBF, İktisat Bölümü, fnyorgancilar@selcuk.edu.tr

³ Yrd. Doç. Dr., Niğde Üniversitesi İİBF, Bankacılık ve Finans Bölümü, aberkman@nigde.edu.tr

⁴ Yrd. Doç. Dr., Niğde Üniversitesi İİBF, Bankacılık ve Finans Bölümü, sarslan@nigde.edu.tr

GİRİŞ

Hizmet sektörü içerisinde faaliyet gösteren ekonomideki para piyasalarının en önemli aktörleri olarak finansal kuruluşlar ile bankalar iktisadi dengenin temel taşlarındandır. 1970'li yıllarda başlayıp 80'lerden sonra hızla ivme kazanan küreselleşme ve finansal liberalizasyon eğilimleri, artan ve sürekli değişen sert rekabet koşulları karşısında bankacılık ve finans sektörü, özellikle finansal istikrarın sürdürülebilirliği açısından daha da önemli hale gelmiştir. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde sayı bakımından da sürekli artış trendi gösteren bankacılık ve finans sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin yanı sıra; söz konusu alanda istihdam edilen personelin nitelikleri bakımından da değişimler kaçınılmaz hale gelmiştir.

Nitelikli, donanımlı, entelektüel bilgi düzeyi bakımından beşeri sermaye ise bankacılık ve finans sektörünün lokomotifini olma rolünü üstlenmiştir. Şöyle ki; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından yayınlanan Türk Bankacılık Sektörü'nün Genel Görünümü başlıklı raporunda yer alan verilere göre 2014 Mart ayı itibarıyla; 49 banka, 12.033 adet şube ve 215.289 personel ile Türkiye'de faaliyet göstermektedir. 2014 yılının ilk çeyreğindeki personel sayısında 1.063 kişi, şube sayısında ise 47 adet artış gerçekleşmiştir. Sektör 843 adet yurtdışı şube ve 10 adet temsilcilikle toplamda 17 ülkede faaliyet göstermekte, iştirakler de dâhil edildiğinde ülke sayısı 33'e yükselmektedir. Sektörel gelişim açısından ise söz konusu raporda yer alan verilere göre; Türk Bankacılık sektörünün aktif toplamı 2014 yılının ilk çeyreğinde %3,7 artarak 1.797 milyar TL'ye yükselmiştir. TP varlıklar %4, YP varlıklar (USD bazında) %2 büyümüştür. Sektörde başta mevduat faiz oranları olmak üzere fonlama maliyetleri artmıştır. Ayrıca, kredi kullanımını sınırlayıcı düzenleme değişikliklerinin de etkisiyle sektörün büyüme hızında sınırlı bir yavaşlama meydana gelmiştir. Bankacılık sektörü, 2014 yılı ilk çeyreğinde temel kalemler olan krediler, zorunlu karşılıklar ve menkul değerlerden kaynaklanan aktif büyümesini, büyük ölçüde mevduat ve repo ile fonlamıştır. Bankalar 2014 yılında yurtdışı bankalardan repo yoluyla sağladıkları borçlarını bir miktar azaltmış TCMB ile yapılan repo işlemlerini ve menkul kıymet ihraçlarını artırmışlardır.

Küresel finansal piyasalarda meydana gelen sürekli değişim ve finansal araçlara ilişkin artan çeşitlilik; özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ekonomilerde sektörel boyutta kalifiye elemana olan ihtiyacı da daha önemli kılmıştır. Bu açıdan bakıldığında, geleceğin yöneticilerini, istihdam edilmek üzere profesyonel çalışan olma adaylarını yetiştiren yükseköğretim kurumlarının kalifiye işgücü yaratımındaki katkısı göz ardı edilemeyecek derecede önem arz etmektedir.

Nitekim pek çok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde sektörlerin ihtiyaç ve beklentilerine uygun işgücü yetiştirilmesi hususu üçlü sarmal olarak da bilinen devlet-özel sektör-üniversite işbirliğine yönelik çalışmalar hız kazanmıştır.

Bu noktada en önemli husus, ilgili sektörün mevcut ihtiyaçlarının gerçeğe en uygun biçimde tespit edilerek; gerek iyileştirme gerekse de ihtiyaca yönelik politika ve stratejiler geliştirmek suretiyle yeni düzenlemelere gidilmesi için; eğitim öğretimin nitelik, nicelik ve içerik bakımından reel ihtiyaçlar ile paralelliğinin sağlanabilmesidir. Bu doğrultuda devlet yahut bölgesel kalkınma kuruluşları desteğinde pek çok çalışma yapılmakta; araştırma sonuçları üçlü uyumun sağlanıp sürdürülebilir hale getirilmesi için veri olarak kullanılmaktadır. Bu çalışma da benzer bir nitelik taşımakla birlikte; bankacılık ve finans piyasasına ilişkin sektör talep ve beklentilerinin tespit edilerek, mevcut mesleki yeterlilik algısının ortaya konulmasının yanı sıra; söz konusu alanda istihdam edilecek kişilerin daha kalifiye yetiştirilmesi için lisans düzeyinde ders müfredatının ne şekilde olması gerektiği hususunda sektör yöneticileri penceresinden bir bakış açısı ortaya koymaktadır.

Amaç, konu ve kapsamın detaylı olarak yer verilmesiyle başlayan bu raporda, özgün değer ve odak gruplar açısından yaygın etkinin ortaya konulmasından sonra ise bu araştırmanın raporlama sürecine kadarki çalışma takvimi, başarı ölçütleri, sınırlılıklarına da değinilmektedir. Araştırmada kullanılan saha araştırması yöntemi ile verilerin işleme metodolojisinin açıklandığı bölüm ve sonrasında ise çalışmanın temel metni ve elde edilen bulguları detaylı olarak tartışılmakta; bulgular sonucunda da bir takım çıkarımlar ile önerilere yer verilerek genel bir değerlendirme odak gruplara sunulmaktadır.

I. Amaç, Konu ve Kapsam

Bankacılık ve finans sektörüne yönelik ihtiyaç duyulan istihdam yapı ve niteliğinin tespit edilerek; mevcut sistemin zayıf ve güçlü yönlerinin de sektör yöneticilerinin gözüyle ortaya konulması, piyasa beklentilerini karşılayacak bilgi ve entelektüel birikime haiz üniversite mezunlarının yetiştirilmesi bu çalışmanın temel amacıdır. Birçok alt amacın da yanı sıra çalışmada seçilen konu, sektör talebi ile uyumlu biçimde lisans düzeyinde eğitim öğretim müfredat ve uygulamalarının düzenlenmesi, mesleki yeterlilik bakımından kalifiye işgücü yaratımının ne şekilde yaratılacağına ortaya konulmasıdır. Kapsam bakımından genel bir söylemin aksine sektörel boyutta tanımlanmasının tercih edilmiş olması ise, çalışmanın mahiyetini daraltmamakta; aksine farklı sektörler ve bu sektörlerde istihdam gücü yaratan yükseköğretim kurumlarına bir örnek teşkil etmektedir.

II. Özgün Değer ve Odak Gruplar Açısından Yaygın Etki

Anket çalışmasının bankacılık ve finans alanındaki terimleri, kavramları ve teorileri açıklayabilme, ulusal ve uluslararası finansal verileri toplayabilme, inceleyebilme ve yorumlayabilme, iş hayatı ve günümüzün değişen koşullarına hızla ve kolaylıkla uyum sağlayabilme, olayları içsel ve dışsal olarak bütüncül bir bakış açısıyla görüp değerlendirebilme, analitik ve esnek düşünüp, sorunlara çözüm üretebilme, yüksek mesleki etik değerlere ve sosyal sorumluluğa sahip, takım çalışmasına uygun üst düzey iletişim, bankacılık ve finans alanında teorik ve pratik uygulama, bilgisayar yazılımı ile diğer bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanabilme ve yaşam boyu öğrenme davranışı kazanabilme ve geliştirebilme becerisine sahip ve başta Maliye Bakanlığı, Merkez Bankası, Hazine Müsteşarlığı, Sayıştay, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu olmak üzere birçok kamu ve özel bankalar ile diğer kamu kuruluşlarının, faktöring, forfaiting, leasing şirketlerinin, sigorta işletmelerinin, danışmanlık şirketlerinin, menkul kıymet aracı kuruluşlarının ve özel sektör işletmelerinin finans bölümlerinde, finans koordinatörü, daire başkanı, finansal raporlama uzmanı, bütçe ve mali planlama uzmanı, finansal analist, portföy yöneticisi, teftiş kurulu üyesi, hesap uzmanı olarak çalışabilecek mezunlar verebilme noktasında özgün değeri; sahip olduğu bilimsel kalitesi, farklılığı, yeniliği, mevcut ve olası eksiklikleri tespit edebilirliği ve çözüm geliştirebilirliği ile metodolojik, kavramsal ve kuramsal katkılarında yatmaktadır. Başarıyla gerçekleştirildiği takdirde anket çalışmasından bilimsel, akademik, ekonomik, ticari ve sosyal alanlarda yaygın etkilerin elde edilmesi öngörülmektedir.

Öncelikle bölüm öğrencilerinin sektörün yükselen talepleri doğrultusunda yetiştirmesi ve küreselleşen iş dünyasının bugünkü ve gelecekteki gereksinimlerini karşılayabilecek niteliklere sahip olmaları, sadece "bilen" değil, "bilgilerini uygulamaya aktarabilen, üretken" bireyler yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Buna ilave olarak; bankacılık, finansal danışmanlık, finansal aracılık, yatırım proje yönetimi ve finans yöneticiliği gibi uzmanlık alanlarında hem teorik hem de uygulama bazında gerekli bilgi altyapısı ile donatılmış bireyler yetiştirmek hedeflenmektedir.

III. Araştırma Olanakları ve Sınırlılıkları

Anket çalışmasında ele alınan konunun kapsamı ve sınırları yalnızca üç ilde (Konya, Kayseri, Niğde) faaliyet göstermekte olan banka ve/veya finans kuruluşlarının üst düzey yöneticilerince cevaplanmış açık ve kapalı uçlu anket soruları ile belirlenmiş olup; çalışma soruları sektörlerin bugün gelinen durumda yaşadığı sorunlar, eksiklikler ve doldurulması gereken boşluklar gibi hususların açık ve net olarak tespitinde gerekli esneklik sağlanmıştır.

IV. Çalışma Takvimi ve Başarı Ölçütleri

Üç ayda tamamlanması planlanan araştırmaya ilişkin aşamaların yer verildiği çalışma takvimi tablosu aşağıdaki gibidir:

Aşama	Çalışma ve İş Tanımı	Öngörülen Zaman Dilimi
1	Bilimsel araştırma planının ve alt yapısının oluşturulması	Mayıs 2015
2	Araştırma ekibinin oluşturularak görev dağılımının yapılması	
3	Bilgi toplama aracının tasarlanması ve nihai hale getirilmesi	
4	Örneklem grubunun seçilmesi, sınırlılıkların tespit edilmesi	
5	Saha araştırmasının uygulanması (Yüz yüze mülakat ve anket uygulaması)	Haziran 2015
6	Verilerin derlenerek, SPSS ile analiz edilmesi ve yorumlanması	
7	Elde edilen sonuçların araştırma ekibi ile toplanılarak eşgüdümlü biçimde genel değerlendirmesinin yapılması	
8	Çalışma sonuçlarının nihai rapor halinde sunulması	Temmuz 2015

Başarı ölçütü olarak temel öncelik, analizde kullanılacak örneklem grubuna ait gerçeği en iyi biçimde yansıtan verilerin en güvenilir ve anlamlı düzeyde çıktı sağlayacak biçimde elde edilmesidir. Buna yönelik olarak seçilen Konya, Niğde ve Kayseri illerinde faaliyet gösteren bankacılık ve finans kuruluşlarından sağlanan anket sonuçları, anlamlılık ve güvenilirlik bakımından istenen düzeyde gerçekleşmiştir. Anket sorularının ve soru biçimlerinin birbirlerini destekler nitelikte olması ise başarı kriterleri arasında yer alan bir diğer önemli husustur. Ekte sunulan anket soruları söylem açısından bir takım çapraz ifadeleri kapsamakta; katılımcıların bu sorulara verdikleri cevaplar ise birbiri ile uyumlu olarak elde edilmiştir. Verilerin analiz edilip yorumlanması süreci dâhil olmak üzere, çalışmanın diğer bir başarı ölçütü planlanan zamanda maksimum çıktının ortaya konulmasıdır. Bu bakımdan bu araştırma, zamanlama ve iş akışına uyumlu biçimde tamamlanmıştır.

V. Metodoloji

Üniversitelerin Bankacılık ve Finans Bölümlerinde yaygın olarak verilen lisans düzeyi ders müfredatları ile uygulama biçimlerinin, mevcut mezun durumundaki istihdam edilmiş yahut edilmeye hazır işgücünün sektör beklentilerini karşılama düzeyini karşılıklı olarak ele alan bu çalışmada kullanılan temel yöntem; seçilmiş iller bağlamında sektörde faaliyet gösteren kuruluş yöneticileri kapsamında bir saha araştırmasıdır. Mevcut durumun analiz edilmesinin ötesinde; enformasyonun Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Bankacılık ve Finans Bölümü'nde 2015 yılı ve sonrasında eğitim-öğretim dönemlerinde verilmesi planlanan ders içerikleri ile öğretim metotlarından temin edilen lisans düzeyinde eğitim öğretimin, sektör ihtiyaçları ile uyumluluğunun analiz edilmesi, kalifiye eleman tanımlamasının mesleki yeterlilik olgusu dâhilinde yeniden tanımlanarak geliştirilmesi ve bir takım politika önerilerinin sunulması da bu çalışmanın konusudur.

Anket tasarlama biçimlerinden; bir kompozisyon halinde yazdırma veya serbestçe listeleme veya açık uçlu sorularla oluşturulan yapılandırılmamış (*unstructured*) ve cevapları şıklar haline getirilmiş sorularla oluşturulan yapılandırılmış (*structured*) olmak üzere her iki anket yöntemi de kullanılmaktadır. Yapılandırılmış anket türünün daha baskın olduğu bu çalışmada, likert tipi bir skalanın yanı sıra, çoktan seçmeli cevap seçenekleri ile de veri toplanmakta; yapılandırılmamış biçimdeki anket soruları ise açık uçlu ifadeler şeklinde yer almaktadır. Konya, Niğde ve Kayseri olmak üzere toplam üç seçilmiş ilde çeşitli özel ve kamu bankaları ile bazı finans kuruluşları üst düzey yöneticileri ile görüşmelerden derlenen anket verileri ise istatistiksel verileri analiz etmek amacı ile birçok disiplin tarafından kullanılan SPSS (*Statistical Package for the Social Sciences*) bilgisayar yazılımı kullanılarak anlaşılmaktadır.

Verilerin betimlenmesi, değişkenlerin frekans ve yüzde dağılımlarının ayrı ayrı tablolar ile ifade edilmesinin yanı sıra değişkenlere ilişkin mod, medyan, ortalama ve standart sapma gibi betimsel istatistiklerin de hesaplanmasına da izin veren (Ural ve Kılıç, 2006, s.179) iki veya daha çok değişkene ilişkin frekans (sıklık) dağılımı baz alınarak yüzde testine tabi tutulmaktadır. Sıralama ölçeği dahilinde gerçekleştirilen anket sonuçlarında elde edilen ham veriler işlenerek; ekte sunulan tablolarda yer alan sayısal değerlere ulaşılmakta ve bu değerlerin ait oldukları anket ifadelerinin her biri kendi içerisinde yorumlanmaktadır.

GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇLAR

Ekonominin ve ekonomik gelişme hedeflerinin vazgeçilmez bir unsuru olan bankacılık sektörü, özellikle 90'lı yılların ikinci yarısından itibaren yaşanan ve sistemik risk etkisiyle hızla ve derinleşerek yayılan küresel finansal krizlerin ardından çok farklı ve özel bir anlam daha kazanmıştır. Bankacılık sektörü artık sadece ekonomik işleyişin vazgeçilmez bir unsuru değil, aynı zamanda ülke ekonomilerinin maruz kalabilecekleri en büyük risklerin de odağını oluşturmaktadır. Bu durum doğal olarak, ekonominin istihdam olanakları açısından da geçerlidir (Ayan, 2012: 42). Artan finansal liberalleşme eğilimleri sonrası hızla gelişen finansal piyasalara ilişkin araç çeşitliliği, bankacılık ve finans sektöründe bilgi birikimi gerekliliğini vazgeçilmez kılmıştır. Bankacılık ve finans kurumlarından hizmet sağlayan tüketicilerin sektör araçlarına ve işleyişine ilişkin yeterli bilgiye sahip olmaları, her yeni türev vb. araçları sistematik bir biçimde analiz edebilmeleri mümkün değildir.

Öyle ki, 5 Haziran 2014 tarihli resmi gazetede yayınlanan genelgede de belirtildiği üzere; Dünya Bankası ve Sermaye Piyasası Kurulu işbirliği ile hazırlanan "Türkiye Finansal

Yeterlilik Araştırması”nın ön sonuçlarına göre ülkemizde finansal okur-yazarlık oranı düşük seviyelerdedir. Bütçe yönetimi ve borçlanma alanında, borç alınan kaynaklar arasında aile ve yakın tanıdıklar ilk sırada yer almaktadır. Bütçe yönetiminde, kırsalda yaşayan ve düşük gelir grubundakiler zorunlu olmayan harcamalara girmekten çekinmekte, şehirde yaşayan ve yüksek gelir grubundakiler ise zorunlu olmayan harcamalara daha fazla yönelebilmektedirler. Bunun sonucunda, kırsalda tasarruf, şehirlerde ise harcama eğilimi yüksek çıkmıştır. Gelecek için yapılan finansal planların vadesi sorulduğunda %52’lik bir kesim 6 aydan kısa vadeli planlar yaptığını beyan etmişlerdir. Finansal ürün seçimine ilişkin olarak katılımcıların çoğunluğu güvenilir ve bilinen finansal ürünleri tercih etmektedirler. Finansal ürün kullanmayanların çoğu, neden olarak, ihtiyaçlarının olmadığını belirtmişlerdir. Para idaresiyle ilgili bilgi edinme konusunda, katılımcılar önemli finansal kararlar verecekleri zaman ilk olarak tanıdıkları insanlara, ikinci olarak finans profesyonellerine danışmaktadırlar. “Genel olarak, para idaresinin farklı yönlerine ilişkin daha fazla bilgi sahibi olmak ister miydiniz?” sorusuna katılımcıların %59’u “hayır” cevabı vermiştir (www.bddk.org.tr).

Bu durum ise, mevduat bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları, katılım bankaları, sermaye piyasaları, sigortacılık, finansal kiralama, faktöring ve tüketici finansmanı ve bireysel emeklilik sistemini içeren çok sayıda sektörü kapsayan finansal sektörde istihdam edilen emek gücünün daha bilgili ve nitelikli olmasını zaruri hale getirmektedir. Her geçen gün daha da karmaşık bir yapıya bürünen bankacılık ve finans sistemine ilişkin kavram ve araçlar, istihdam edilen personelin de nitelik ve nicelik açısından yeterlilik çitasını yükseltmekle birlikte; sektörde faaliyet gösteren kuruluşların hizmet içi eğitim şeklinde verdikleri sürekli bilgilendirme eğilimlerinin yanı sıra, kalifiye eleman yetiştirmede temel rol lisans düzeyinde eğitim veren yükseköğretim kurumlarındadır. Üniversitelerde lisans düzeyinde verilen bankacılık ve finans sektörüne ilişkin ders müfredatından eğitim ve öğretim tekniklerine kadarki tüm süreçlerde sağlanacak sektör ile paralellik arz eden gelişmeler, sektörün hızla değişen rekabet ortamına ayak uydurmasını kolaylaştıracaktır.

Türk bankacılık sektöründe özellikle 2005 yılından itibaren yabancı sermaye payının artması, hem sektörün aktif büyüklüğüne hem de şube ve personel sayısına olumlu olarak yansımıştır. Satılan bankaların bilançolarında yaşanan büyümeye paralel olarak, bu bankaların şube ve personel sayılarında da artışlar yaşanmıştır. Yabancı bankalar satış sonrasında yoğun bir biçimde yeni şube açılışları gerçekleştirerek personel sayılarını arttırmışlardır (Bumin, 2007, s.102).

Türk bankacılık sektörü, teknoloji kullanımı, ürün çeşitliliği ve risk yönetimi gibi sektör açısından hayati alanlarda, sonuçta istihdamın niteliğine de yansıyan çok önemli gelişmeler sağlamıştır. Buna karşın, gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında, Türk bankacılığının henüz yeterli büyüklüklere ulaşmadığı ve mevcut çalışan sayısının, istihdam potansiyelinin henüz çok gerisinde olduğu görülmektedir. Oysa bazı kısa ve orta vadeli önlemlerle sektörün istihdam kapasitesinin hızla artırılması mümkündür. Türk bankacılık sektörünün istihdam kapasitesi son yıllarda hızlı bir artış eğilimi içindedir. Ancak gelişmiş ülke bankacılık sektörlerinin istihdam kapasitesiyle kıyaslandığında, Türk bankacılığında istihdam rakamlarının hala son derece düşük olduğu görülmektedir. Kuşkusuz, bir sektörün istihdam üretme gücü, onun büyüklüğüyle doğrudan ilgilidir.

Ancak Türkiye örneğinde, bankacılık sektöründeki toplam personel sayısının mevcut büyüklük potansiyelinin bile gerisinde kaldığı gözlemlenmektedir. Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri bankacılık sektörleriyle yapılan nispi karşılaştırmalar bunu açıkça göstermektedir. Sektörün aktif büyüklüğünün ve dolayısıyla toplam istihdam hacminin gelişmiş ülkeler düzeyine çıkması ancak uzun vadede gerçekleşebilecek bir hedeftir. Oysa kısa vadede alınacak teşvik mahiyetindeki bazı kamusal önlemlerle, sektördeki istihdamın hızlı bir biçimde artırılması mümkündür. Sektörün istihdam hacminin

en önemli unsuru olan şube sayısının artırılmasının teşvik edilmesi ve istihdamın niteliğinin daha da yükseltilmesine ilişkin önlemlerin alınması, sadece sektöre değil ülke ekonomisine de önemli katkılar sağlayacaktır (Ayan, 2012, s. 41-42).

Bankacılık ve finans başta olmak üzere bugün pek çok sektördeki temel üretim faktörü bilgi ve yeterli düzeydeki entelektüel beşeri sermayedir. Reed (2009)'dan aktaran Ayan (2012)'ye göre; Bankacılık sektörü teknolojinin yoğun olarak kullanıldığı, iletişimin son derece önemli olduğu, yeniliğe ve değişime son derece açık, görece iyi bir sosyal statü sağlayan, çalışanları mesleki açıdan sürekli kendini geliştirmeye sevk eden, bunun yanında, çoğu zaman stresli ve yoğun bir çalışma temposunun geçerli olduğu bir faaliyet alanıdır. Bu bakımdan çalışanların eğitim düzeyleri ve mesleki nitelikleri büyük önem arz etmektedir. Öyle ki, İnsan sermayesi olarak da adlandırılabilen işgücünün niteliği, bankaların faaliyet sonuçlarını önemli ölçüde etkileyebilmektedir. İşgücü yeteneklerinin ve birikimlerinin düzeyiyle, bankaların finansal performansları arasında güçlü bir ilişki söz konusudur. Nitekim bu çalışmanın da temel konusunu oluşturan bankacılık ve finans sektör talebinin gerçek ve anlamlı biçimde tespit edilerek; ihtiyaçlar doğrultusunda lisans düzeyinde ders müfredat ve eğitim öğretim yöntemlerinin geliştirilebilmesi, sektördeki verimliliğin artırılması bakımından oldukça önemlidir.

Bu bağlamda bu çalışmada, enformatik bilginin Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Bankacılık ve Finans Bölümü'nün 2015 ve sonrası dönemler için uygulamayı öngördüğü ders programı taslağı, ilgili sektörde faaliyet gösteren kamu ve özel statüdeki bankalar ile bazı finans kuruluşlarındaki yöneticilerin görüşüne ve tecrübesine sunulmaktadır. Temel amaç öncelikle sektörün lisans düzeyindeki eğitim programlarından ve eğitim kurumlarından beklentilerini tespit etmek ile birlikte; hayata geçirilmesi öngörülen derslerin mesleki yeterlilik düzeyine katkısının ne düzeyde olacağını sektör penceresinden tespit edilmesidir. Bu doğrultuda çalışmada, Konya, Kayseri ve Niğde olmak üzere üç il temel örneklem olarak seçilmiştir.

Niğde Üniversitesi Rektörlüğü'nün öncülüğünde, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Bankacılık ve Finans Bölümü tarafından hazırlanan bu çalışma, yükseköğretim kurumlarında lisans düzeyinde verilen eğitim ve öğretimin; ilgili mesleğin yer aldığı sektör beklentilerini ne düzeyde karşıladığını ölçmeye yönelik bir örnek çalışma niteliğindedir. Literatürde yer alan lisans eğitimi ile sektör talebinin uyumluluğu şeklindeki pek çok genel çalışmanın ötesinde bu çalışma, mesleki yeterlilik olgusunu bankacılık ve finans sektörü boyutunda tanımlamaktadır. Gerek makro gerekse mikro açıdan her geçen gün daha da stratejik bir kimliğe bürünen, bankacılık ve finans alanında yetişen kalifiye elemana duyulan ihtiyaç, ihtiyacın niteliği ve hacmi ise üniversitelerde verilen bankacılık ve finans eğitiminin çitasını da yükseltmektedir. Bankacılık ve finans sektöründe faaliyet gösteren kamusal ya da özel tüm kuruluşların ülke ekonomisi içerisindeki stratejik işlevini eksiksiz yerine getirebilmesi için, bu görevi icra edebilecek yetenek ve eğitim düzeyine sahip elemanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Dolayısıyla, istihdam edilmeye aday olan mezunların iyi bir eğitim almış olması kadar; sektöre eleman yetiştiren yükseköğretim kurumlarının doğru, sektör talebi ile paralellik arz eden uygulamalar ortaya koyabilmesi de oldukça önemlidir.

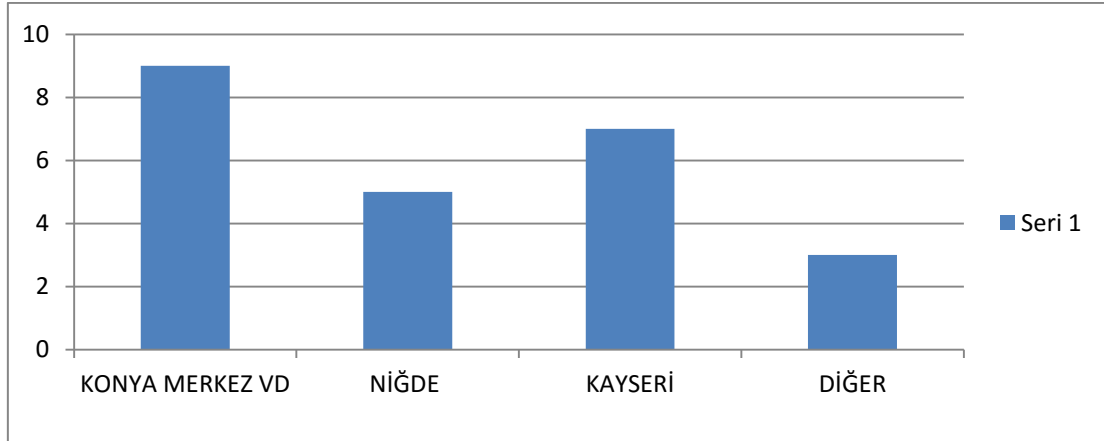
Bu çalışmada bankacılık ve finans sektörü alanında çalışmaya aday mezunların sahip olması gereken temel nitelikler ile entelektüel bilgi birikimi ve de bu doğrultuda yetiştirildiği üniversite eğitim ve müfredat dikkate alınarak bir değerlendirme yapılmaktadır. Bu bağlamda, Niğde, Konya ve Kayseri olmak üzere seçilen üç pilot bölgede yer alan bankacılık ve finans kuruluşlarında saha araştırması yapılmıştır. Organizasyon üst düzey yöneticileri ile yüz yüze mülakat ve anket katılımı şeklinde gerçekleştirilen bu çalışmada, elde edilen veriler SPSS (*Statistical Package for the Social Sciences*) paket programı yardımı ile frekans analizine tabi tutulmaktadır. Sektöre ilişkin olarak mevcut yerleşik eğitim sistemine yönelik katılımcı görüşlerinin verilen ifadelerle katılım düzeyleri sıralama ölçeği kullanılmak

suretiyle başlayan anket çalışmasında ayrıca, yönetici statüsündeki katılımcıların mevcut sistemin iyileştirilmesine yönelik beyanlarının yer aldığı açık uçlu sorular yer almakta; anket sonunda ise bankacılık ve finans bölümünde verilmesi planlanan ders müfredatlarının sektör bakımından yaratacağı çıktı değerlemesi gerçekleştirilmektedir.

Eğitim ve müfredata ilişkin enformasyon, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bünyesinde henüz faaliyet gösterecek olan Bankacılık ve Finans Bölümü'nün taslak halindeki ders içerikleri ile planlarından elde edilmiştir. Pek çok üniversitenin ilgili bölümlerinde yürütülen zorunlu derslerin yanı sıra; müfredata dâhil edilmesi düşünülen bazı seçmeli dersler de; öğretim dönemi, ders saati ve kredisinin uygunluğu bakımından da ayrıca sınıflandırılarak analiz edilmiştir.

Elde edilen bulgular sonucunda ise, bölümün ilgili öğretim üyeleri ve fakülte yönetimi işbirliğinde bankacılık ve finans bölümü lisans eğitiminin hangi konum ve düzeyde olması gerektiği, ders içerik ve öğretim metotlarının ne biçimde olması gerektiği tartışılmakta; üniversitelerde verilen bankacılık ve finans bölümü lisans düzeyi derslerinin sektör talebi ile uyumlu hale getirilebilmesi için bir takım çıkarım ve önerilerde bulunmaktadır. Aşağıdaki Grafik-1, anket katılımcılarının yüzde bakımından dağılımlarını göstermektedir:

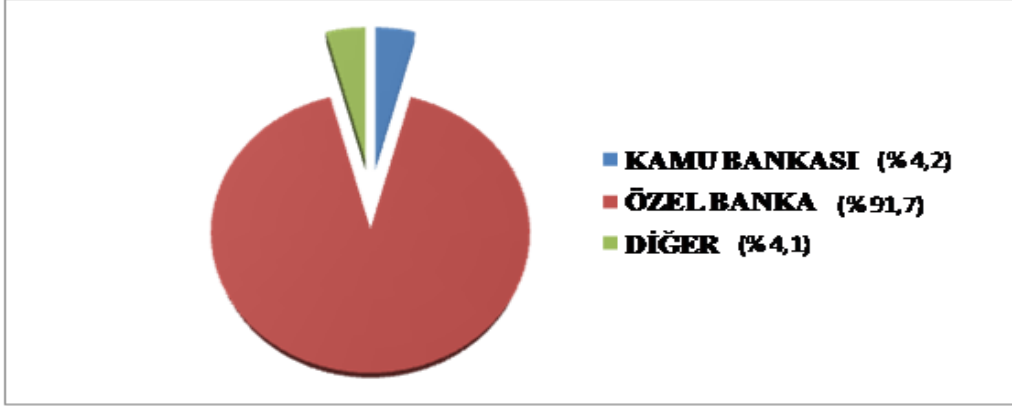
Grafik-1 Anket Katılımcıları İller Bazında Dağılımı

Grafik-1 incelendiğinde anket katılımının en yoğun olduğu bölge Konya ilidir. Bunun temel sebebi ilin gelişmişlik düzeyi ve coğrafi yapısı gereği diğer örneklem elemanlarından daha büyük bir yapıya sahip olmasıdır. Öte yandan, her üç temel ilde de aynı bankaların farklı şubeleri de dâhil olmak üzere anket uygulaması yapılmış olması, anket sonuçlarının daha anlamlı ve güvenilir olmasını desteklemektedir. Bankacılık ve Finans gibi oldukça geniş bir evreni kapsayan sektörden seçilen kuruluşların statü ve haiz oldukları tüzel kişiliklerin dağılımı ise Grafik-2’de verilmektedir:

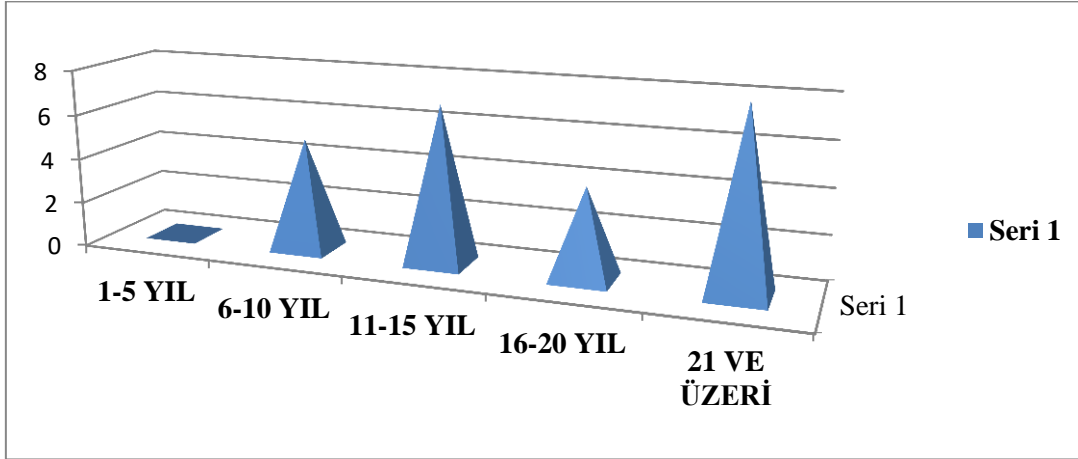
Grafik-2 Ankete Katılan Banka ve Finans Kuruluşlarının Türleri

Türkiye gibi, yabancı banka payının ve özelleştirme eğilimlerinin yüksek olduğu gelişmekte olan ekonomilerde finansal hizmetler sektöründe faaliyet gösteren kuruluşların çoğu özel statüdeki bankacılık ve finans organizasyonlarından meydana gelmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada anket uygulamaları yapılan banka ve finans kurumlarının büyük çoğunluğu, grafik 2'den de görülebileceği üzere özel bankalardan oluşmaktadır. Buna göre dairesel dağılımı verilen ankete katılan kuruluşların statü dağılım değerleri sırasıyla; kamu bankaları %4,2; özel bankalar %91,7 ve diğer olarak yer alan finans kuruluşları %4,1'dir.

Sektör talep ve beklentilerinin gerçeğe en uygun biçimde tespit edilebilmesi için saha araştırmasına dâhil edilen banka ve diğer finans kuruluşlarının faaliyet süreleri de tecrübe bakımından oldukça önemli bir değerdir. Grafik-3, ankete katılan kurumların sektörde faaliyette buldukları süreleri göstermektedir:

Grafik-3 Ankete Katılan Kuruluşların Sektördeki Faaliyet Süreleri

Çalışmada genel olarak özellikleri grafikler halinde sunulan bankacılık ve finans sektöründe çeşitli yıllarda çeşitli statülerde faaliyet göstermekte olan kurumların üst düzey yöneticileri ile yapılan anket görüşmelerinin sonuçları ise tablo 2, 3 ve tablo 4'teki verilmektedir.

Raporun yöntem ve metodoloji kısmında da değinildiği üzere; anket tasarlama biçimlerinden; bir kompozisyon halinde yazdırma veya serbestçe listeleme) veya açık uçlu sorularla oluşturulan yapılandırılmamış (*unstructured*) ve cevapları şıklar haline getirilmiş

sorularla oluşturulan yapılandırılmış (*structured*) olmak üzere her iki anket yöntemi de kullanılmaktadır. Yapılandırılmış anket türünün daha baskın olduğu bu çalışmada, likert tipi bir skalanın yanı sıra, çoktan seçmeli cevap seçenekleri ile de veri toplanmakta; yapılandırılmamış biçimdeki anket soruları ise açık uçlu ifadeler şeklinde yer almaktadır.

Konya, Niğde ve Kayseri olmak üzere toplam üç seçilmiş ilde çeşitli özel ve kamu bankaları ile bazı finans kuruluşları üst düzey yöneticileri ile görüşmelerden derlenen anket verileri ise istatistiksel verileri analiz etmek amacı ile birçok disiplin tarafından kullanılan SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) bilgisayar yazılımı kullanılarak anlamlandırılmaktadır.

Verilerin betimlenmesi, değişkenlerin frekans ve yüzde dağılımlarının ayrı ayrı tablolar ile ifade edilmesinin yanı sıra değişkenlere ilişkin mod, medyan, ortalama ve standart sapma gibi betimsel istatistiklerin de hesaplanmasına da izin veren (Ural ve Kılıç, 2006, s.179) iki yada daha çok değişkene ilişkin frekans (sıklık) dağılımı baz alınarak yüzde testine tabi tutulmaktadır.

Tablo 1, katılımcıların kendilerine sunulan ifadeler karşısındaki katılım düzeylerini yansıtmaktadır. Sonuçlar incelendiğinde; kendilerine sunulan ders programı listesinin içerik bakımından mesleki yeterlilik düzeyi ile uyumlu olduğu görüşünün %75 düzeyi ile onay bulunduğu, yine programda yer alan derslerin verildikleri dönemler, ders dağılımları; konuda uzmanlığın sağlanabilmesi açısından uygunluğunun da katılımcıların %70'i gibi yüksek bir kısmı tarafından desteklendiği görülmektedir.

Öte yandan katılımcı ifadeleri kendilerine sunulan ders programı ile sektör kuruluşlarının tanıtılması, sektörün gerektirdiği bilgilerin teorik açıdan yeterli düzeyde verilebileceğini %70-75'ler civarında ortaya koymaktadır. “Derslerin öğretim saati bakımından ağırlıkları; içerikleri ve önem dereceleri açısından uyumludur. Ders programına, sektörde faal olarak çalışan uzmanların da dâhil olacağı kariyer günleri vb. etkinlikler dahil edilmelidir. Alan öğrenim girdileri ile sektör çıktıları arasında uyumluluk vardır.” Şeklinde kendilerine sunulan ifadeler karşısında ise katılımcıların %50-60'lık bir kısmının bu ifadelere katıldıklarını belirtmelerine karşın; geriye kalan %50'lik payın daha çok Kararsızım şeklinde seyrettiği görülmektedir.

Bankacılık ve Finans bölümü mezunlarının ilgili fakültenin diğer bölümlerinden mezun olan öğrencilerden daha yeterli oldukları şeklinde kendilerine verilen sektörel bakışı temsil eden görüşün yüzde diyagramı ise çoğunluğun katıldığı (%66,7) bir ifade olmakla birlikte dalgalı bir trend göstermektedir. Bankacılık ve Finans bölümü mezunu olması, işe alım sürecinde öncelik verilecek kişiler arasında olunması için yeterlidir ifadesi ise yine %62,5 oranında kabul gören bir görüş olmasına karşın; aynı ifadeye katılmadığını belirten kesimin de azımsanamayacak düzeyde (%20,8) olduğu görülmektedir.

Ayrıca tabloda yer alan veriler arasında öğretilmesi planlanan dersler yeterli düzeyde uygulama içermektedir ifadesine yalnızca %33,3'lük bir katılımcı diliminin onay verdiği; başka bir deyişle teorik öğretimin yanı sıra, ders programının uygulama boyutu açısından da geliştirilmesi; revize edilmesi gerektiği görüşü göze çarpmaktadır. Aynı görüş, %70,8 oranında katılımcı tarafından Bankacılık ve Finans bölümü öğrencilerine en az bir yıl süreli staj eğitimi verilmesi gerektiği şeklinde desteklenmiştir.

Ders programı ve ders içerikleri, mezun olacak kişinin sektöre adaptasyonu süreci açısından yeterliliği ise diğer ifadelerdeki yüksek düzeydeki katılım görüşünün aksine %37,5 düzeyinde kalmıştır ki; bu görüşün ders programının kısmen revize edilmesi gerektiğini belirten %41,7'lik katılım düzeyi ile açıklanması mümkündür. Yabancı dilin sektör açısından zorunluluğu hususunda ise katılımcıların görüşü %45,8 oranında katılmıyorum yönündedir. Öte yandan göze çarpan bir diğer husus; üniversitenin ilgili

bölümü ile sektördeki kuruluşlar arasındaki personel yetiştirmeye yönelik işbirliği yeterli düzeyde olduğu (%41,7); ilgili bölümün öğretim üyelerine yönelik banka ve finans kurumları tarafından belirli periyotlarda bilgilendirme kitapçıları vb. şekillerde sektör gelişmelerine ilişkin bilgilendirmeler yapılmalıdır şeklindeki ifadeye yöneticilerin katılım düzeylerinin %37,5 oranında katılıyorum ile yine aynı oranda katılmıyorum olduğudur. Bu durum, sektörde faaliyet gösterenlerin üniversite ile işbirliği olgusuna bakış açılarını yansıtan bir ifade olarak görülebilmesine karşın; sektör yöneticileri ile işbirliğinde geliştirilecek ders programları ve içerikleri, sektörün verimliliği ile istihdam edilecek kişilerin yeterlilik düzeylerine katkı sağlayacağı düşüncesi %70,8'lik kesim tarafından katılıyorum olarak ifade edilmiştir.

Son olarak, katılımcıların %75'lik bir çoğunluğu sektöre ilişkin teorik bilgi aktarımı dışında sektörde çalışmaya aday öğrencilerin, insan ilişkileri açısından da kendilerini geliştirebilecekleri derslere de yer verilmesi gerektiğini belirtmektedir. Lisans derslerinin tek başına istihdam edilecek adaylar için yeterli olmayıp bu kişilerin ayrıca belge, sertifika vb. sahip olmaları gerektiği de katılımcıların %79,2'si tarafından onaylanan en yüksek değere sahip ifadelerden biri olarak elde edilmiştir.

Kısaca özetlemek gerekirse; Tablo-1'de yer alan ifadelerle ilişkin katılım düzeylerini gösteren veriler kendi içlerin tutarlı, anlamlı ve güvenilirlik düzeyi yüksek olarak elde edilmişlerdir. Bu verilerden hareketle; lisans düzeyinde eğitim öğretim için sunulan ders programının; teorinin yanı sıra çalışma hayatında kolaylık sağlayacak biçimde pratik ve staj benzeri uygulamalı içerik de kazanması suretiyle kısmi revizesinin gerektiği şeklindedir.

Konu dağılımları, ders içerik ve ağırlıkları bakımından olumlu bir seyrin gözlenmesine karşın, katılımcıların mezun olacak kişinin sektöre adaptasyonu süreci bakımından ders programı ve ders içeriklerini araştırma ekibi tarafından istenilen ve beklenen düzeyde yeterli bulmadıkları göz ardı edilmemelidir. Temel konuyu oluşturan alan öğrenim girdileri ile sektör çıktıları arasında uyumluluk bakımından ise "beklenen düzeyde katılıyorum" ifadesine ulaşılmıştır.

Öte yandan değinilmesi gereken bir diğer husus; bankacılık ve finans sektöründe faaliyet gösteren kurumlar ile üniversitenin ilgili bölümü arasında sağlanacak işbirliği ve koordinasyonun; öğretim elemanlarından ziyade doğrudan öğrenciler ile yöneticiler arasında kurulmasını sağlayacak organizasyonlar olması gerektiği şeklinde bir sonuca da ulaşmak Tablo-1'de yer alan 11.-12.-19. ve 22. soruların aldıkları katılım değerleri ile mümkündür.

Hem sektör hem de üniversiteler adına maksimum düzeyde verimi sağlaması ise, katılımcıların da 26. ifadeye ilişkin katılım düzeylerinden de görülebileceği üzere; ders programı ve müfredat ile eğitim öğretim yönteminin sektör yöneticileri ile işbirliği halinde gerçekleştirilmesi ile mümkün olacağı, nihai bulgular arasındadır.

Tablo-3 ise, katılımcıların ders müfredatları ve derslere ilişkin öğretim dönemi, ders saati ve kredisi bilgilerinin mesleki yeterlilik düzeyi ile sektör talebi açısından ne düzeyde uyumlu; uygun olduğuna yönelik görüşlerini yansıtmaktadır:

Tablo-2 4-26 Arası İfadelerin Likert Ölçeği Dahilinde Frekans Dağılımı

Soru No	Anket Araştırmasında Likert Ölçeklemesi İçin verilen İfadeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum	
		Sayı	Yüzde Oran	Sayı	Yüzde Oran	Sayı	Yüzde Oran	Sayı	Yüzde Oran
S4	Ekte sunulan ders programı listesi, mesleki yeterlilik açısından uygundur.	0	0	3	12,5	3	12,5	18	75,0
S5	Programda yer alan derslerin verildikleri dönemler, ders dağılımları uygundur.	0	0	3	12,5	4	16,7	17	70,8
S6	Ders içerikleri, sektörün gerektirdiği bilgilerin teorik düzeyde verilmesi adına yeterlidir.	0	0	1	4,2	6	25,0	17	70,8
S7	Derslerin öğretim saati bakımından ağırlıkları; içerikleri ve önem dereceleri açısından uyumludur.	0	0	2	8,3	0	41,7	12	50,0
S8	Sektör kuruluşlarının tanıtılması açısından programda yer alan dersler yeterlidir.	0	0	3	12,5	3	12,5	18	75,0
S9	Bankacılık ve Finans bölümü mezunları, ilgili fakültenin diğer bölümlerinden mezun olan öğrencilerden daha yeterlidir.	1	4,2	2	8,3	5	20,8	16	66,7
S10	Bankacılık ve Finans bölümü mezunu olması, işe alım sürecinde öncelik verilecek kişiler arasında olunması için yeterlidir.	1	4,2	5	20,8	3	12,5	15	62,5
S11	Bankacılık ve Finans bölümü öğrencilerine en az bir yıl süreli staj eğitimi verilmelidir.	1	4,2	4	16,7	2	8,3	17	70,8
S12	Ders programına, sektörde faal olarak çalışan uzmanların da dâhil olacağı kariyer günleri vb. etkinlikler dâhil edilmelidir.	2	8,3	3	12,5	6	25,0	13	54,2

S13	Ders programı ve ders içerikleri, mezun olacak kişinin sektöre adaptasyonu süreci açısından yeterlidir.	1	4,2	5	20,8	9	37,5	9	37,5
S14	Ders programında yer alan dersler, bankacılık ve finans sektörünün; aday elemanlarına sektöre ilişkin gerçeğe yakın bilgiler vermeye yöneliktir.	0	0	2	8,3	6	25,0	16	66,7
S15	Öğretilmesi planlanan dersler yeterli düzeyde uygulama içermektedir.	0	0	4	16,7	11	45,8	8	33,3
S16	Programın tamamen revize edilmesi gerekir.	3	12,5	8	33,3	4	16,7	8	33,3
S17	Ders programının kısmen revize edilmesi gerekir.	1	4,2	8	33,3	4	16,7	10	41,7
S18	Alan öğrenim girdileri ile sektör çıktıları arasında uyumluluk vardır.	0	0	1	4,2	8	33,3	14	58,3
S19	Mezun olmaya aday öğrenciler ile sektör üst düzey yöneticileri arasında bağlantı kurmaya yönelik seminer vb. etkinlikler düzenlenmelidir.	1	4,2	1	4,2	3	12,5	17	70,8
S20	Mevcut ders programı listesi sayesinde, mezun olacak öğrenciler sektör hakkında yeterli bilgiye sahip olacaklardır.	1	4,2	3	12,5	5	20,8	15	62,5
S21	Üniversitenin ilgili bölümü ile sektördeki kuruluşlar arasındaki personel yetiştirmeye yönelik işbirliği yeterli düzeydedir.	0	0	3	12,5	0	41,7	10	41,7
S22	İlgili bölümün öğretim üyelerine yönelik banka ve finans kurumları tarafından belirli periyotlarda sektör gelişmelerine ilişkin bilgilendirmeler yapılmalıdır.	1	4,2	9	37,5	5	20,8	9	37,5
S23	Yabancı dil, sektörün olmazsa olmazlarından.	1	4,2	1	45,8	5	20,8	7	29,2
S24	Bankacılık ve Finans kurumlarında istihdam edilecek kişilerin ayrıca belge, sertifika vb. sahip olmaları gerekmektedir.	1	4,2	2	8,3	2	8,3	19	79,2
S25	Sektöre ilişkin teorik bilgi aktarımı dışında sektörde çalışmaya aday öğrencilerin, insan ilişkileri açısından da kendilerini geliştirebilecekleri derslere de yer verilmelidir.	1	4,2	3	12,5	2	8,3	18	75,0

S26	Sektör yöneticileri ile işbirliğinde geliştirilecek ders programları ve içerikleri, sektörün verimliliği ile istihdam edilecek kişilerin yeterlilik düzeylerine katkı sağlayacaktır.	5	20,8	1	4,2	1	4,2	17	70,8
-----	--	---	------	---	-----	---	-----	----	------

Tablo-3 Ders Müfredatları ve Diğer Bilgilere Yönelik Yeterlilik Düzeyi İfadelerinin Frekans Dağılımları

Dersin Adı	Öğretim Dönemi	Ders Saati ve Kredisi	Sektörün Gerektirdiği Bilgiler Açısından Ders İçeriği Spesifik Anlamda Yeterli Düzeyde ve Yeterli Ağırlıktadır.		Sektör Beklentilerini Karşılama İçin Yeterlidir.		Sektörün Gerektirdiği Teorik Bilgilerin Verilmesi Açısından Yeterlidir.		Dersin Öğrenim Çıktıları, Sektör Talep ve Beklentileri Açısından Uygunur.	
			Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır
YÖNETİM ve ORGANİZASYON	3. yarıyıl	3	83,3	12,5	87,5	8,3	87,5	8,3	83,3	12,5
TEMEL BANKACILIK BİLGİLERİ	1. yarıyıl	3	91,7	4,2	87,5	8,3	95,8	4,2	91,7	4,2
İŞLETME FİNANSMANI	3. yarıyıl	3	87,5	8,3	95,8	4,2	91,7	4,2	91,7	4,2
FİNANSAL TABLOLAR ANALİZİ	4. yarıyıl	3	87,5	8,3	87,5	8,3	91,7	4,2	91,7	4,2
BANKA ve SİGORTA HUKUKU	4. yarıyıl	3	87,5	8,3	91,7	4,2	91,7	4,2	83,3	12,5
SERMAYE PİYASASI ve MENKUL DEĞERLER ANALİZİ	5. yarıyıl	3	83,3	12,5	87,5	8,3	87,5	8,3	83,3	12,5

PARA TEORİSİ ve POLİTİKASI	6. yarıyıl	3	83,3	12,5	83,3	12,5	79,2	16,7	95,8	4,2
KREDİ DERECELENDİRME	7. yarıyıl	3	79,2	16,7	87,5	8,3	91,7	4,2	83,3	12,5
YATIRIM PROJELERİ ANALİZİ	8. yarıyıl	3	79,2	16,7	83,3	12,5	83,3	12,5	83,3	12,5
TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR	8. yarıyıl	3	83,3	12,5	87,5	8,3	87,5	8,3	91,7	4,2
BANKALARDA İÇ DENETİM (Seçmeli)	8. yarıyıl	3	87,5	8,3	83,3	12,5	87,5	8,3	91,7	4,2
BANKA ve SİGORTACILIKTA RİSK YÖNETİMİ (Seçmeli)	6. yarıyıl	3	83,3	12,5	83,3	12,5	79,2	16,7	79,2	12,5
BORÇLAR HUKUKU (Seçmeli)	5. yarıyıl	3	87,5	8,3	87,5	8,3	87,5	8,3	75,0	20,8
BANKACILIK ETİK İLKELERİ (Seçmeli)	7. yarıyıl	3	87,5	8,3	79,2	16,7	87,5	8,3	83,3	12,5
PAZARLAMA ARAŞTIRMALARI (Seçmeli)	7. yarıyıl	3	79,2	12,5	87,5	8,3	83,3	12,5	83,3	12,5
ÖZEL EMEKLİLİK SİSTEMLERİ (Seçmeli)	7. yarıyıl	3	87,5	8,3	83,3	12,5	70,8	25,0	83,3	12,5
ULUSLARARASI BANKACILIK	7. yarıyıl	3	91,7	4,2	83,3	12,5	91,7	4,2	95,8	4,2

UYGULAMALARI (Seçmeli)										
LİDERLİK ve MOTİVASYON (Seçmeli)	8. yarıyıl	3	95,8	4,2	91,7	4,2	95,8	4,2	87,5	8,3

Tablo-3'te sunulan, katılımcı görüşleri listede ve kendilerine ekte verilen programda yer alan tüm dersler açısından oldukça yüksek ve anlamlı biçimde hem sektörün gerektirdiği bilgiler açısından ders içeriğinin spesifik anlamda hem de sektör beklentilerini karşılamak bakımından yeterli düzey ağırlıkta olarak belirlenmiştir. Benzer biçimde, 2015 sonrası dönemlerde Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Bankacılık ve Finans Bölümü'nde verilmesi planlanan ders listesi sektörün gerektirdiği teorik bilgilerin verilmesi açısından da yeterli olarak puanlanmış; dersin öğrenim çıktıları ile sektör talep ve beklentileri arasındaki paralellik bakımından da her ders katılımcılar tarafından onay almıştır.

Tablo-4'te ise, boşluk doldurma ve cümle tamamlama şeklinde anket uygulananların açık uçlu olarak belirttikleri ifadeler yer almaktadır. Bu ifadelerde en çok göze çarpan ve çalışmanın konusu bakımından en fazla önem arz eden veri; bankacılık ve finans alanında öğretilmesi gereken derslere verilen cevaplardır. Çeşitli Muhasebe dallarının en çok paya sahip olduğu ders önerilerinden en sık olanları; daha çok kişisel gelişim ve müşteri ilişkileri odaklı Diksiyon ve Güzel Konuşma, BES Eğitimi, SPK Lisans Eğitimi, Bireysel ve Ticari-Kobi bankacılık, Satış-Pazarlama, Yatırım ürünleridir. Sektörün beklentilerini karşılama ve işe alım sürecinde artı değer yaratacağı katılımcılarca öngörülen öğrencilere yönelik lisans eğitimleri boyunca bir takım uygulamalar; yine teorinin ötesinde pratik boyutun geliştirilmesi ve kişisel gelişim üzerine odaklanmaktadır. Seminerler ve Konferanslar, Bankalarda ders, Staj ve Kariyer Günleri gibi faaliyetlerin organize edilerek hayata geçirilmesi de katılımcıların öğrencilerin motivasyonunu arttıracaklarını düşündükleri unsurlar arasında yer almaktadır.

Son olarak katılımcılar bu çalışma ve benzeri sahada analiz araştırmaları ile mevcut Pazar araştırmalarının yanı sıra geleceğe dönük bankacılık ve finans sektörü araştırmalarının sayı ve nitelik bakımından arttırılmasının, sektör beklentilerinin analiz edilip ihtiyaca yönelik eleman yetiştirilmesine katkı sağlayacağı şeklinde fikir bildirmişlerdir.

Tablo-4 Açık Uçlu Sorular Dâhilinde Katılımcı Görüşleri

Açık Uçlu Sorular	Yanıtları					
	Çeşitli muhasebe dalları	Diksiyon ve Güzel Konuşma	BES Eğitimi SPK Lisans Eğitimi	Bireysel ve Ticari-Kobi bankacılık	Satış-Pazarlama	Yatırım ürünleri
Bankacılık ve finans alanında öğrenilmesi gereken dersler						
Lisans öğretiminde öğrencilere yönelik .....yapılması, sektörün beklentilerini karşılama ve işe alım sürecinde artı değer yaratacaktır.	Banka Eğitimi	Uygulamalı eğitimler	Kişisel gelişim seminerleri	-		
Lisans öğrenimleri boyunca üniversite sektör kuruluşları işbirliğinde ..... yapılması, öğrenci motivasyonunu arttıracaktır.	Seminerler ve Konferanslar	Bankalarda ders	Staj	Kariyer Günleri		
Öğrencilere alana yönelik ..... Yapılması mesleki yetkinliklerini arttıracaktır.	Banka Eğitimi	Merkez Bankası Para Politikası eğitimi	SPK eğitimi	İşbaşı eğitim		
.....vb. araştırmalar, sektör beklentilerinin analiz edilip ihtiyaca yönelik eleman yetiştirilmesine katkı sağlayacaktır.	Pazar	Gelecekte bankacılık ve sektörel durum	Sahada analiz	-		

KAYNAKÇA

Ayan, E.,(2012),“Türk Bankacılık Sektöründe İstihdam Analizi ve İstihdamın Arttırılması Olanakları”, *Business and Economics Research Journal*. Cilt 3, Sayı 1.

BDDK, (2014). Türk Bankacılık Sektörü Genel Görünümü. Sayı 2014/2 Mart. Web: https://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Raporlar/TBSGG/13131tbs_genel_gorunu_mu_2014.pdf Erişim Tarihi: 20.06.2015

Bumin, M., (2007), “The Determinants of Foreign Banks Entry to the Turkish Banking Sector”, *Banks and Bank Systems*, Volume 2, Issue 4

Resmi Gazete (5 Haziran 2014, 29021 sayılı). Finansal Erişim, Finansal Eğitim, Finansal Tüketicinin Korunması Stratejisi ve Eylem Planları. 2014/10 sayılı Başbakanlık Genelgesi.

Ural, A. ve Kılıç, İ. (2006). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS İle Veri Analizi*. Detay Yayıncılık.

Yararlanılan Web Adresleri

<http://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/FinansalTuketicininKorunmasiStratejisiveEylemPlanlari.pdf>(Erişim Tarihi: 07.08.2015).

EK-1: ANKET ÖRNEĞİ

Adınız Soyadınız			
İletişim Tel:	İş telefonu	Mobil	E-posta
	.....	.....	.....

1.	Bankanızın / Şubenizin / Kurumunuzun bulunduğu yer	..... İl merkezi ve merkez ilçeleri ( )			Diğer ( )	
2.	Bulduğunuz sektörde kaç yıldır faaliyet göstermektedir?	1-5 yıl ( )	6-10 yıl ( )	11-15 yıl ( )	16-20 yıl ( )	21 yıl ve üzeri ( )
3.	Bankanızın / Kurumunuzun sermaye yapısı nedir?	Kamu Bankası ( )		Özel Banka ( )		Diğer ( )

**AŞAĞIDA VERİLEN İFADELERİ; “KATILYORUM, KARARSIZIM, KATILMIYORUM ve KESİNLİKLE KATILMIYORUM” SEKLİNDE İŞARETLEYİNİZ.

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
4.	Ekte sunulan ders programı listesi, mesleki yeterlilik açısından uygundur.	( )	( )	( )	( )
5.	Programda yer alan derslerin verildikleri dönemler, ders dağılımları; konuda uzmanlığın sağlanabilmesi açısından uygundur.	( )	( )	( )	( )
	Ders içerikleri, sektörün gerektirdiği bilgilerin teorik düzeyde verilmesi adına yeterlidir.	( )	( )	( )	( )

6.					
7.	Derslerin öğretim saati bakımından ağırlıkları; içerikleri ve önem dereceleri açısından uyumludur.	( )	( )	( )	( )
8.	Sektör kuruluşlarının tanıtılması açısından programda yer alan dersler yeterlidir.	( )	( )	( )	( )
9.	Bankacılık ve Finans bölümü mezunları, ilgili fakültenin diğer bölümlerinden mezun olan öğrencilerden daha yeterlidir.	( )	( )	( )	( )
10.	Bankacılık ve Finans bölümü mezunu olması, işe alım sürecinde öncelik verilecek kişiler arasında olunması için yeterlidir.	( )	( )	( )	( )
11.	Bankacılık ve Finans bölümü öğrencilerine en az bir yıl süreli staj eğitimi verilmelidir.	( )	( )	( )	( )
12.	Ders programına, sektörde faal olarak çalışan uzmanların da dâhil olacağı kariyer günleri vb. etkinlikler dâhil edilmelidir.	( )	( )	( )	( )
13.	Ders programı ve ders içerikleri, mezun olacak kişinin sektöre adaptasyonu süreci açısından yeterlidir.	( )	( )	( )	( )
14.	Ders programında yer alan dersler, bankacılık ve finans sektörünün; aday elemanlarına sektöre ilişkin gerçeğe yakın bilgiler vermeye yöneliktir.	( )	( )	( )	( )
15.	Öğretilmesi planlanan dersler yeterli düzeyde uygulama içermektedir.	( )	( )	( )	( )
16.	Programın tamamen revize edilmesi gerekir.	( )	( )	( )	( )
17.	Ders programının kısmen revize edilmesi gerekir.	( )	( )	( )	( )
	Alan öğrenim girdileri ile sektör çıktıları arasında uyumluluk vardır.	( )	( )	( )	( )

18.					
19.	Mezun olmaya aday öğrenciler ile sektör üst düzey yöneticileri arasında bağlantı kurmaya yönelik seminer vb. etkinlikler düzenlenmelidir.	( )	( )	( )	( )
20.	Mevcut ders programı listesi sayesinde, mezun olacak öğrenciler sektör hakkında yeterli bilgiye sahip olacaklardır.	( )	( )	( )	( )
21.	Üniversitenin ilgili bölümü ile sektördeki kuruluşlar arasındaki personel yetiştirmeye yönelik işbirliği yeterli düzeydedir.	( )	( )	( )	( )
22.	İlgili bölümün öğretim üyelerine yönelik banka ve finans kurumları tarafından belirli periyotlarda bilgilendirme kitapçıkları vb. şekillerde sektör gelişmelerine ilişkin bilgilendirmeler yapılmalıdır.	( )	( )	( )	( )
23.	Yabancı dil, sektörün olmazsa olmazlarındandır.	( )	( )	( )	( )
24.	Bankacılık ve Finans kurumlarında istihdam edilecek kişilerin ayrıca belge, sertifika vb. sahip olmaları gerekmektedir.	( )	( )	( )	( )
25.	Sektöre ilişkin teorik bilgi aktarımı dışında sektörde çalışmaya aday öğrencilerin, insan ilişkileri açısından da kendilerini geliştirebilecekleri derslere de yer verilmelidir.	( )	( )	( )	( )
26.	Sektör yöneticileri ile işbirliğinde geliştirilecek ders programları ve içerikleri, sektörün verimliliği ile istihdam edilecek kişilerin yeterlilik düzeylerine katkı sağlayacaktır.	( )	( )	( )	( )

**AŞAĞIDA AÇIK UÇLU OLARAK VERİLEN ALANLARI, İLGİLİ MADDEYE YÖNELİK GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİNİZİ YAZARAK TAMAMLAYINIZ.					
27.	Bankacılık ve Finans alanında lisans düzeyinde öğretilmesi gereken derslere aşağıdakilerin ilave edilmesi faydalı olacaktır. 1a. .... 1b. .... 1c. .... 1d. .... 1e.				
28.	Lisans öğretiminde öğrencilere yönelik ..... yapılması, sektörün beklentilerini karşılama ve işe alım sürecinde artı değer sağlama açısından faydalı olacaktır.				

29.	Lisans öğrenimleri boyunca üniversite-sektör kuruluşları işbirliğinde ..... yapılması, öğrencilerin motivasyonunu arttıracaktır.
30.	Öğrencilere alana yönelik ..... yapılması, mesleki yetkinliklerini arttıracaktır.
31.	..... vb. araştırmalar, sektör beklentilerinin analiz edilip ihtiyaca yönelik eleman yetiştirilmesine katkı sağlayacaktır.

<i>**AŞAĞIDA VERİLEN DERS İSİMLERİ İLE DERS BİLGİLERİNE YÖNELİK YETERLİLİK DÜZEYİ İFADELERİNİ HER DERS İÇİN AYRI AYRI DEĞERLENDİRECEK BİÇİMDE “EVET yada HAYIR” BİÇİMİNDE İLGİLİ KUTUCUĞA İSARETLEYİNİZ.</i>						
Dersin Adı	Öğretim Dönemi	Ders Saati ve Kredisi	Sektörün Gerekirdiği Bilgiler Açısından Ders İçeriği Spesifik Anlamda Yeterli Düzeyde ve Yeterli Ağırlıktadır.	Sektör Beklentilerini Karşulamak İçin Yeterlidir.	Sektörün Gerekirdiği Teorik Bilgilerin Verilmesi Açısından Yeterlidir.	Dersin Öğrenim Çıktıları, Sektör Talep ve Beklentileri Açısından Uygundur.
YÖNETİM ve ORGANİZASYON	3. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )
TEMEL BANKACILIK BİLGİLERİ	1. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )
İŞLETME FİNANSMANI	3. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )
FİNANSAL TABLOLAR ANALİZİ	4. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )
BANKA ve SİGORTA HUKUKU	4. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )
SERMAYE PİYASASI ve MENKUL DEĞERLER ANALİZİ	5. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )
PARA TEORİSİ ve POLİTİKASI	6. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )

KREDİ DERECELENDİRME	7. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )
YATIRIM PROJELERİ ANALİZİ	8. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )
TÜREV FİNANSAL ARAÇLAR	8. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )
BANKALARDA İÇ DENETİM (Seçmeli)	8. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )
BANKA ve SİGORTACILIKTA RİSK YÖNETİMİ (Seçmeli)	6. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )
BORÇLAR HUKUKU (Seçmeli)	5. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )
BANKACILIK ETİK İLKELERİ (Seçmeli)	7. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )
PAZARLAMA ARAŞTIRMALARI (Seçmeli)	7. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )
ÖZEL EMEKLİLİK SİSTEMLERİ (Seçmeli)	7. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )
ULUSLARARASI BANKACILIK UYGULAMALARI (Seçmeli)	7. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )
LİDERLİK ve MOTİVASYON (Seçmeli)	8. yarıyıl	3	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )	Evet ( ) Hayır ( )

Ankete Katılan Gerçek Kişinin Adı /Soyadı ve Unvanı

